15 BİRİNCİTEŞRİN 1940
SALI
Üçüncü Yıl - No. 884

Yeni Sabah

GÜNLÜK SİYASİ HALK GAZETESİ

İdare Yeri
Nuruosmaniye, No. 84 İstanbul
Telgraf: YENİ SABAH İstanbul
TELEFON: 20795
Her yerde 5 kuruş

Rumanyanın istilâsındaki gaye

Romanya istilâsının haddi zatinde bir gaye olmadığına, daha büyük bir gayeye erişmek için bir vasıta telâkki edildiğine hükmetmeğe mütemayil bulunuyoruz.

Yazan: **Hüseyin Cahid YALÇIN**

Almanya, Sovyetler Birliği tarafından gelebilecek bir muhalefeti üçler misakı ile karşıladıktan sonra Balkanlara doğru ilerledi ve Rumanyayı hükmü altına aldı. Bundan maksadı nedir?

Resmî izahatı bir tarafa bırakalım. Bükreş, gelen Alman kuvvetlerini bir talim ve terbiye heyeti diye gösteriyor. Berlin bunu Rumanyaya verilmiş garantinin tabiî neticesi telâkki ediyor. Bunların ikisinin de doğru olmadığını anlamak için uzun bir düşünceye lüzum yoktur. Böyle talim heyeti olamaz. Ve bir devletin mülkî tamamiyetini temin etmek de o memleketin himaye altına alınmasını, istiklâlinin ortadan kaldırılmasını icab etmez.

Şu halde hakikat ne olabilir? Almanya yalnız Rumanyayı istilâ ve istismar ile iktifa edecek midir? Eğer Almanyanın Rumanyayı pençesi altına geçirmekte muvakkat bir iktısadi, siyasî ve askerî faydası olsaydı ve buna hakkı değilse de kat'i bir ihtiyacı bulunsaydı o zaman Rumanyanın işgali haddi zatinde bir gaye teşkil ederdi. Ve meselenin ehemmiyeti Rumanya hududlarından dışarı çıkmazdı. Fakat Rumanya kendisini mihver devletlerinin kucağına attıktan, İngiltere ile rabıtalarını kestikten sonra Almanyaya elinden gelen iktısadî hizmeti ifada kusur etmezdi. Almanlar, Rumanyayı askerî kuvvetlerle işgal etmeden iktısadi mütehassıslarla icab ederse techiz ederek Rumanya topraklarından ve Rumen halkının çalışmalarından azamî bir istifade temin ederdi. Almanyanın beynelmilel siyaset bakımından da bu işgalden anî bir faydası yoktur. Çünkü bu gasb ve tecavüz hareketi bütün dünya efkârı umumiyesinde çirkin görünmek ve Almanyanın hududsuz hırs ve tamahı hakkında nefret uyandırmak zarurîdir. Bu olsa olsa ancak Almanya içinde bir keyif ve iftihar hissi doğurabilir. Halkın gevşemeğe başlamış, manevî kuvvetini yükseltmeğe muvakkat bir zaman için yarayabilir. Fakat sırf bu gaye uğrunda Rumanya istilâsına teşebbüs edilmez.

Askerî bakımdan düşünüldüğü zaman Almanyanın, Rumanyayı çiğnemek için çiğnemesine bir zaruret tasavvur olunamaz. Meselâ Belçika ve Holandaya hücum, Fransaya girmeğe bir yol bulmak ve İngilterenin karşı sahiline kolayca yerleşebilmek için askerlik bakımından belki bir zaruret idi. Bunun faydaları, melhuz zararları unutturacak kadar büyük olabilirdi. Halbuki Rumanya işinde böyle bir mülâhaza da varid değildir.

İşte bunlara bakarak Rumanya istilâsının haddi zatinde bir gaye olmadığına, daha büyük bir gayeye erişmek için bir vasıta telâkki edildiğine hükmetmeğe mütemayil bulunuyoruz. Bu hareketin büyük bir icraatın mukaddemesini teşkil edeceğine dair bazı işaretler eksik değildir. Meselâ bir Brenner mülâkatı vukua gelmiştir ki kendilerini yarı Allah zanneden ve

Hüseyin Cahid YALÇIN

(Sonu 3 üncü sayfada)

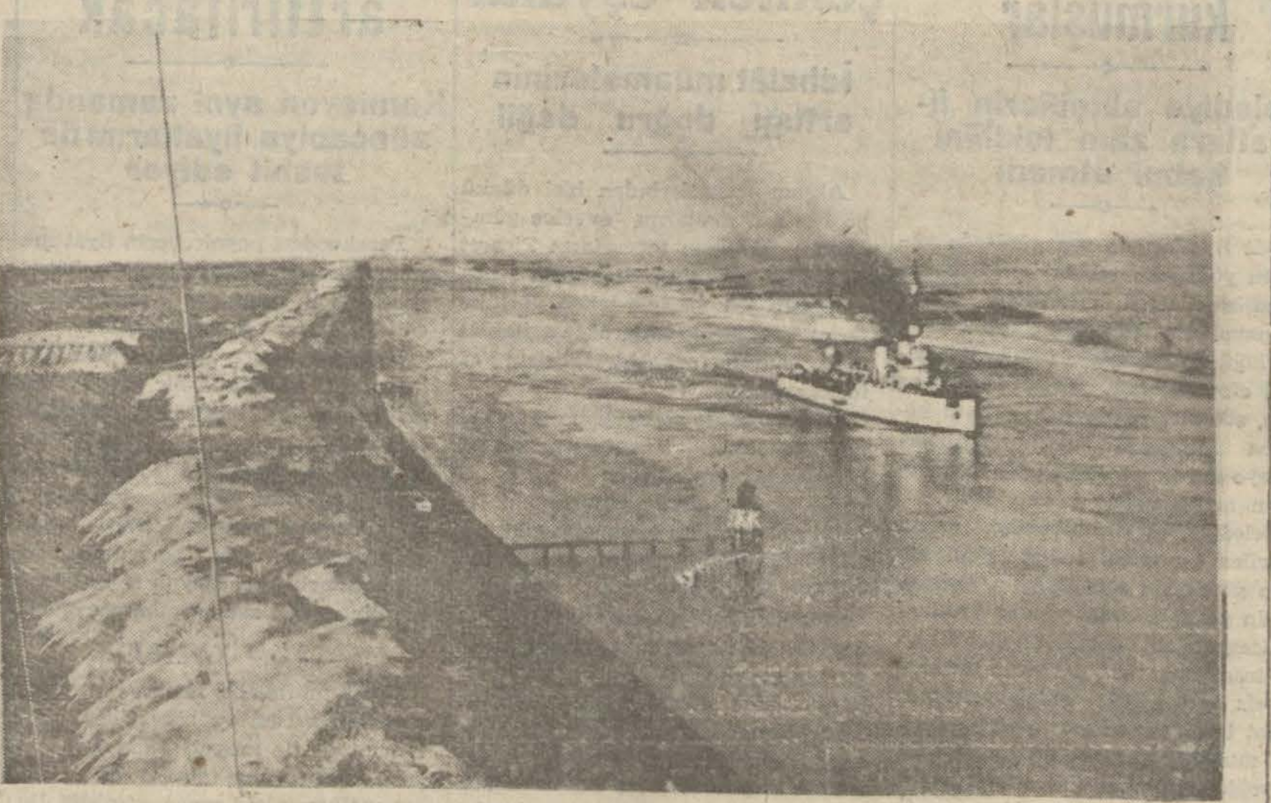

Mihvercilerin başlıca hedefi olan Süveyş kanalından bir harb gemisinin geçişi

Avrupada harb

Almanyaya bir haftalık hücum blânçosu

Londra, 14 (a.a.) — 12 birinciteşrin günü şafakla nihayet bulan hafta zarfında Almanya ve işgal altında bulunan arazi üzerine yapılmış olan hava akınları, geçen haftaki akınlar gibi büyük mikyaslarda icra edilmiştir.

Resmî kaynaklardan öğrenildiğine göre başlıca hedefler, hepsi Berlinde olmak üzere elektrik santralları, havagazı fabrikaları, tayyare motör fabrikaları, elektrik malzemesi fabrikaları, demiryolları, marşandiz istasyonları bombardıman edilmiştir. Essende Krup fabrikaları iki defa bombardıman edilmiştir.

Hafta zarfında, müstahkem mevkilere, sahil müdafaa mevzilerine ve gemilere karşı 58,

(Sonu 3 üncü sayfada)

Akdenizde bir deniz harbi

İtalyanlar Nepton sınıfı bir İngiliz kruvazörünü torpillediklerini söylüyorlar

Üç İtalyan torpidosu da çarpışma sonunda batmış

İtalyada bir mahal 14 (a.a.) — Stefani ajansının hususî muhabiri İtalyan torpitoları [illegible] filosuna karşı yapılmış olan taarruz hakkında bazı tafsilât vermektedir. Bu taarruzdan umumî karargâhın 128 numaralı tebliğinde bahsedilmiş ve taarruz düşmanın bir kruvazörünün tahribiyle neticelenmişti.

11 Teşrinievvel günü, garbe doğru yol almakta olan büyük bir İngiliz deniz filosu görünmüştür. 11 - 12 Teşrinievvel

(Sonu 3 üncü sayfada)

Afrikada harb

Gnr. de Gaulle Afrikada faaliyete geçti

Duala, 14 (a.a.) — Geçen hafta Kameruna gelmiş olan hür Fransızların şefi general de Gaulle, Dualada yapılan bir merasim esnasında, Kamerunda bulunan iki alaya bizzat bayraklarını vermiştir.

Bu merasim ilk defa olarak, hür Fransaya iltihak etmiş olan kıtaatla uzun bir seyahattan sonra Kamerunda karaya çıkmış olan kıtaları birleştirmiş bulunmaktadır.

İngiliz tayyarelerinin faaliyeti

Kahire, 14 (a.a.) — Dün akşam neşredilen İngiliz hava tebliği:

İngiliz tayyareleri Bardiyada askeri hedeflere taarruz etmişlerdir, Muvaffakiyetle hücum edilen bir kışlaya en az altı tam isabet kaydedilmiştir.

El - Echemde toplanmış olan düşman tayyareleri bombardıman edilmiş ve mühim hasarlar tevlid edilmiştir.

Derneye yapılan bir baskın neticesinde, şehrin denize nazır kısmında büyük bir yangın çıkmıştır. Büyük

(Sonu 3 üncü sayfada)

Rumanyada üç petrol kuyusunda yangın çıktı

Yangını Alman itfaiyesi söndürdü

Türkiye, Almanların Balkanlar yayılmasında en büyük mani addediliyor

Londra, 14 (a.a.) — Almanların Balkanlar üzerinden Süveyş kanalına karşı bir taarruz yapması ihtimallerinden bahseden Economist gazetesi, şunları yazmaktadır:

Bu plânın öyle kolaylıkla tahakkuk ettirilebileceğinden şüphe etmek için pek çok sebebler mevcuddur. İngilterenin kolayca istilâsı evvelemirde hava kuvvetlerimizin imha edilmesine bağlı olduğu gibi, bu plânın da elzem olan ve fakat henüz tahakkuk etmemiş bulunan bir şartı vardır ki o da şarki Akdeniz donanmamızın imha edilmesidir.

Türkiyede naziler kendileri gibi millî inkılâbiyle «tamamile yenileşmiş» bir millet bulacaklardır. Kahpelik, döneklik ve ihanetle dolu bu karanlık dünyada, Türkiyenin İngiltere ile olan ittifakına karşı sadakati bir ışık gibi belirmiştir. Eğer mecbur edilecek bulunursa Türkler yollarını, dağlarını, yüksek yaylâlarını, göllerini ve tek hatlı demir yollarını, müdafaa harbi için bir harika haline koymağa muktedir bulunmaktadırlar. Diğer tarafdan kıtaatını denizden nakletmek ihtiyacı da Almanyanın elinde değildir.

[illegible] mından Balkanlardaki faikiyeti şüphesizdir. Fakat hava geri hizmetleri kadrosu, benzin nakliyatı tamir atölyeleri tesisi işlerinde husule ge -

(Sonu 3 üncüde)

Nüfus sayımı hazırlıkları

İstatistik Müdürü radyoda bir nutuk söyliyerek halka mühim tavsiyelerde bulundu

20 İlkteşrin pazar günü yapılacak nüfus sayımı hakkında radyoda bir nutuk söyliyen istatistik umum müdürü Celâl Aybar bu nutkunda sayımın gayesi ile sayım faaliyeti hakkında izahat vermiştir. Celâl Aybar nutkunda ezcümle şunları söylemiştir:

"— Hülâsatan arzedeyim ki; sayımın gayesi her mevkide, her şehirde, her köyde ve her sayım mıntakasında o gün şahsan hazır bulunanları kaydetmektir. Binaenaleyh her sayım memuru ziyaret ettiği binada o anda mevcud bulunan bütün insanları yerli olsun, yabancı olsun, ecnebi olsun, misafir olsun bilâkaydü şart defterine yazacaktır.

(Sonu 3 üncü sayfada)

İstatistik Umum Müdürü Celâl Aybar

Belgrad ormanlarında bir fundalık yandı

Akşam çıkan yangın çabuk söndürüldü

[illegible] ormanlarında küçük bir fundalık yangını çıkmıştır. Beyazıd kulesinden görülen yangın derhal itfaiyeye haber verilmiş [illegible] grup yangın mahalline [illegible] tir. Sür'atle yapılan bu müdahale, yangının asıl ormana sirayetine mâni olmuştur. Saat 20 de yangın tamamen bastırılmış ve itfaiye grupu avdet etmiş bulunuyordu.

Kaynanasını öldüren damad hesab veriyor

Katil bu işi cinayet niyetile yapmadığını söylüyor

Aksarayda Gureba Hüseyinağa mahallesinde oturan karısı Nadirenin annesi Asiyeyi öldürmek ve Nadirenin münasebette bulunduğunu zannettiği dayızadesi Fahriyi yaralamakla suçlu Divrikli Mehmed oğlu Ali Erimoğlu dün birinci ağır ceza-

(Sonu 3 üncü sayfada)

Yunanistanın iaşe vaziyeti

Ancak kânunusani sonuna kadar yetecek mikdarda kahve var

Atina, 14 (a.a.) — Stefani ajansından:

Ziraat nezareti, memlekette patates zeriyatının teksif edilmesini emretmiştir.

Diğer taraftan perakendecilerle toptancıların elinde bulunan gliserin stoklarının hükûmet memurlarına bildirilmesi icab etmektedir.

Nihayet iaşe müsteşarlığı halka, memleketteki kahve stokunun pekaz olduğunu önümüzdeki kânunusani ayının sonuna kadar kâfi geleceğini, o tarihte ecnebi memleketlerden idhalât yapılması memul bulunduğunu bildirmiştir.

Yugoslavya hiç bir toprak fedakârlığı yapmıyacak

Yugoslav Başvekilinin mühim bir nutku

Yugoslav - Alman ticarî müzakerelerinin çıkmaza girdiği bildiriliyor

Londra, 14 (a.a.) — İngiliz radyosuna göre Yugoslav başvekili Tzvetkoviç dün Üsküb de söylediği nutukta şöyle demiştir:

— Bu toprakları kanımızla kazandık. Bu topraklar mazide bizim olmuştur. Tarihî sebebler

(Sonu 3 üncü sayfada)

B. Svetkoviç

Harb Vaziyeti

Garib rivayetler

YAZAN: **Hikmet Ilgaz**

Mihver, harbin ağırlığı altında gittikçe kamburlaştı. İki ucu (Brenner) de yanyana geldi. Bu çubuğun tekrar düzelmek için hangi tarafa doğru alâstikiyet göstereceği merak ediliyordu. Fazla beklemedik. Berlin - Roma mihveri bozuk bir gemici puslası gibi bir iki titredikten sonra yana yatarak Bükreş istikametinde takılıp kaldı.

Rumanya pek yakında ağır bir hastalık geçirmiş ve nekahet devresine yeni girmişti. Üç dört ay evvelki azametli hali yerine şimdi Karadenizin bir köşesinde tekallüs etmiş, paslı bir köşebent şeklini almıştır. Alman ordusu bu mecalsiz hastayı diriltmek için bir Emoglobin vazifesini görecekmiş. Çekoslovakyada olduğu gibi vuku bulan daveti nezaketle kabule mecbur olmuş. Bittabi buna kimse inanmaz. Hayat ve memat mücadelesile meşgul olan bir devletin işini gücünü bırakıp yalnız hamiyet ve mürüvvet sevkile böyle bir vazifeyi deruhde ettiğine inanmak safdillik olur. Öyle ise Almanyanın Rumanyayı işgaldeki maksadı nedir? Bu muamma mutad dedikoduların, mübalâğalı tahminlerin zuhuruna yol açtı. Mihvercilerin Balkan yolile Asyaya geçmesinden, Süveyş ve Afrikayı istilâ etmesinden dem vuranlar bulunuyor.

Bu yolun üstünde biz varız. Evet

[Sonu 2 nci sahifede]

Deli Şehzade Yusuf İzzeddin
Öldürüldü mü, İntihar mı etti?
Yazan: Eski İstanbul Valisi SÜLEYMAN KÂNİ
Bu muammanın yepyeni ifşaat ve vesikalara müstenid yeni safhalarını pek yakında
YENİ SABAH
sütunlarında takib edeceksiniz

SABAHTAN SABAHA:

Türkün hududunu bekliyenler için

Kışlık hediyeler hazırlamak hususunda hudud gerisindekiler acele etmelidirler

Kışın ilk işareti, ilk haberi sert bir şimal rüzgârile geldi. Bu rüzgâr Balkan dağlarını aşarak hududumuzu bekliyen yüz binlerce Türk askerinin göğsüne çarpmaktadır. Bugün sertçe esen bu rüzgâr yarın buz parçası gibi savrulacaktır.

İşte o günleri düşünen bazı Türk

(Sonu 2 inci sayfada)

Felsefe ve Edebiyat
Abdülhak Hâmidin "MUKADDERAT„ hakkında mühim fikirleri
YAZAN:
FİLOZOF
RIZA TEVFİK
Bugün ikinci sahifemizde okuyunuz

FELSEFE VE EDEBİYAT

Abdülhak Hâmidin "mukadderat„ hakkında mühim fikirleri

— 2 —

Yazan :
FİLOZOF
RIZA TEVFİK

Evvelâ Allaha sıdkile inanıyor demiştim; bunda hiç şübhe yok; lâkin sarahaten (Agnostik) dir, yani Allahı haddi zatinde olduğu gibi - bilmek hiç kimse için, ve peygamberler için bile mümkün değildir; onu değil - insan - zâten, hiçbir şeyi hakkiyle bilemez!. (Ancak, görüp te bilmemeyi anlamıştır diyebilirim; diyor. Bu sözlerin hepsi de Kuranın ahkâmına harfiyen muvafıktır. Lâkin (hayır) ve (şer) meselesinde (rahman) ile (şeytan) ı kabul eden dini islâm hayrı da şerri de Allaha isnad ettiği halde, Hâmid Allâhı yalnız hayır membaı olarak tebcil ediyor, ona şerri yakıştıramıyor.

Ona insanın kendi kusuru, kendi yaradılışının (nakısa) sı adediyor. Bu iddia, bu düşünüş bu itikad - malûmdur ki - (mu'tezile) ünvaniyle, bir vakitler şöhret almış bir fırkanın, esaslı bir düsturu itikadı idi ki, (ehli sünnet) itikadına pek muhaliftir. Hâmid gibi bir adam için bu muhalefetin ehemmiyeti yoktur!. diyelim.. Fakat burada pek mühim bir cihet var ki, insanı fena bir tenakuz girivesine düşürür: Mu'tezile fırkası erbabı insanı - istediği gibi hareket etmekte - tamamiyle hür bilirdi, ve işlediği hayra ve şerre göre mükâfata ve mücazata istihkakını, hürriyetine binaen iddia ederlerdi. Şerrin membaı, ve faili ancak insandır, demek için, onu tamamiyle hür olarak düşünmek ve öyle kabul etmek mantıkî bir zarurettir'. (Kader) ile kat'an 'telif edilemez; uyuşamaz; halbuki Hâmid hem şerri ancak insana isnad ediyor, hem de tamamen fatalisttir, ve fena halde mütenakız, (yani akidesinin prensipleri biribiriyle zıd!) bir vaziyettedir; diyebileceğiz!.. Fakat deyemeyiz; Hâmid (medrese felsefesi = skolâstik) haricinde terbiye görmüş ve asrımızın düşünce vadilerinde çok dolaşarak fikirler toplamış bir münevver mütefekkir olduğu cihetle, bizim ilmimizin sırf insanî, yani mahdud, nispî ve zahiri ve sathî olduğunu pek iyi biliyor, ve (fünun, zunun demedir hikmetin adı, hayret!.) diyerek bir adımda o tenakuzdan atlayıp çıkıveriyor; tabiîdir ki, ilim (zan) lardan - yani - faraziyattan, felsefe de hayretten ibaret olunca, mütenakız fikirlerin tenakuzu da hüküm - süzdür. İşte büyük şairimizin - bu bahiste - felsefesine esas teşkil eden itikad prensiplerinin başlıcaları bunlardır.

Yirminci asır keşfiyatından istidlâl olunabilen, yeni felsefe prensipleri Hâmidin şu felsefî fikirlerini tamamiyle tasvib eder; çünkü on dokuzuncu asrın materialist felsefesini (ve o zemin üzerine bina edilmiş olan) dinsizliği kat'î ve ilmî delillerle ebediyen red ve iptal etmiştir. Bu bahse geldiğimiz zaman o delilleri tafsilen arzedeceğim. Bugün, bu mukaddemeye lüzum görüşüm Hâmidin (Tayıflar geçidi) inden nakledecek olduğum, ehemmiyetli fikirlerin lâyıkiyle anlaşılması temennisidir. Şu aşağıdaki beyitlerde bu mukaddemede söyledikleri mi isbat ve teyid için Hâmidin şiirlerinden getirdiğim delillerdir. Gelecek makalede yalnız ölülerin mubaheselerini dinleyip fikirlerini anlarız.

Hâmid fenalığı görüyor; vücudunu kabul ediyor, fakat onu Allaha lâyık göremiyor demiştim. Bakınız kendi bu fikirleri ne muciz bir belâgatla eda etmiş:

Bugün, benim - sanırım! - gördüğüm fenalıktır!.
Demem ki böyle fenalık hüdaya lâyıktır.
Bu hâle (hükmi tabiat) demek muvafık olur,
Eğerçi (emri ilâhî) o hükme sâiktir.

Hâmid (agnostik) tir: insan hiç bir hakikatten haberdar olamaz! diyor:

Yazık, habîr değil bunda bir hakikate, dil!... (gönül!)
(Yani her ne kadar)
Eğerçi gördüğümüz serbeser hakayıktir.
Onu tecessüse var, bizde, ancak istidad,
Demem ki: (künhünü şeyin bu akl fariktir!)
(Görüp te bilmemeyi anlamış!.)
derim mahzâ (yani ancak)

Fakat demem: [beşerin şunda ilmi lâhiktir!] ...

. . . .

Allaha sıdkile inanıyor, ve onu her yerde mevcud biliyor:

Bu kâinatta, her şeyde, gökte, Kur'anda,
Gönülde, canda, bir Allah var ki haliktir! ..

. . . .

İnanıyor ki insan ile beraber
canlı cansız her şey onu temcîd ediyor:

Hüda önünde gerek bir vazife insana
ki - bilmeden - bunu ifa eder o bigâne!.
Ben ol vazifeyi zî - ruha münhasır görmem,
Şümulü vardır onun hem de cismi bicane:
(ilâ ahirih!.)

Bu bendi nihayetine kadar okuyunuz; (Ölü) adlı kitabındandır. (Kibriyaya) yani Allah dediğimiz o nihayetsiz büyüklüğe bazı sıfatlar veren, ve, her şeyi ezelden bilir, hiç doğmamıştır ve hiç ölmiyecektir diye hük - meden bizim mahdud ve âciz aklımızdır, diyor:

Veren sıfatı dahi Kibriyaya aklımdır,
Bu akl ile çıkılır mı bugün bu meydana ...
İlâ ahirih!.

Nihayetine kadar okuyunuz, şimdilik bu kadarı şu bahsimizi tamamiyle anlamak için kifayet eder; gelecek makaleye bu sözler kılavuz olacaktır.

Cünye:
Dr. Rıza TEVFİK

Divanı lûgat - it - Türk tercemesi münasebetile

Yazan : BESİM ATALAY

— 2 —

— 4 —

Sayın hocam. Divan tercümesinin başlangıcında yazmış olduğum notlar arasında geçen «Ben Bay Atıfın tercümesini bir yana koydum» deme bir parça güceniyorsunuz. Gücenmeyin hakikat budur. Gerek yüksek zatınızın defterleri ve gerek şimdiye kadar (Divanı Lûgat) üzerine yazılmış olan bütün vesikalar kurumca ayrı bir sandıkta saklanmaktadır.

Defterlerinizin niçin bir yana konmuş olduğunu notlarımda söylemiştim. Burada tekrarlamaya gazetenin sahifesi müsait değildir.

Gelecek olan nesiller ve bugün görmek arzu edenler bu defterleri ve vesikaları her zaman görebilirler.

— 5 —

Bu madde size vaktiyle, defterlerinizin düzeltilmesi için yazılan mektuba ve rapora «asılsız» diyorsunuz. Bizim size göndermiş olduğumuz ilk rapor üzerine, yalnız raporda gösterdiğimiz yerler defterlerde çizilerek, el yazınızla üzerlerine bir takım düzeltmeler yapmışsınız. Halbuki bütün defterlerin yeni baştan gözden geçirilerek ve asıl metinle karşılaştırılarak düzeltilmesi lâzım iken bu yapılmamış bir iki düzeltmeden sonra defterler bize geri gönderilmiş, bunun üzerine iş te yüzü üstü kalmıştı.

Size evvel ve âhır yazılmış olan mektup ve raporların suretleri dosyamızdadır. İlk raporla mektubun birisi elden size verilmişti. Evinize kadar giderek bunları veren zat sağdır. Siz ihtiyarlık dolayısile unutmuş olabilirsiniz.

Bu meseleyi yalnız ben değil, kurum üyelerinden bir çokları da bilirler.

Sayın hocam, benim bu notlarda size aid olan yazımda hiç bir fena kasdim yoktur. Ben yalnız vak'ayı olduğu gibi arzettim.

Bazı arkadaşlar, notlarda (Divanı Lûgat) üzerine çalışmış olan zatların adlarının konmamasını söyledikleri zaman «Bu millî davada yardımı geçen her zatın adını anmak borcumdur» demiştim.

— 6 —

Benim «Kâşgarlının verdiği örneklerin bir çoklarını aynile değil, meal bakımından arapçaya çevirmiş olduğu kâh uzatmış ve kâh kısalt - mış bulunduğu yolundaki sözüme dokunuyorsunuz ve «varı yok, yoku var gösteriyorsunuz» diyorsunuz.

Hocam bir adama böyle bir şey söylemek için çok düşünmek lâzımdır. Hayatımda «vara yok, yoka var» demedim. Kendi zararıma olsa da bu yoldan ayrılmadım.

Siz bu kadarla da kalmıyarak «Düşünmüyorsunuz ki o türlü izahlar yalnız beyitlerde bulunur başkalarında yoktur» diyorsunuz. Hocam o türlü izahlar beyitlerden başkalarında da vardır; hem de pek çoktur. Size bir örnek vereyim. Cilt (1) sahife (75) te, (aç ne yemes, tok ne times) şeklinde bir sav vardır. Bu savın arapça izahı çok uzundur. Âdeta türkçesinden ayrıdır.

Yine birinci cildin (72) inci sahifesinde (eten yükü aş bolsa acka az körünür) savı da böyledir. Arapçasında fazlalık vardır. Gazete sahifelerinin darlığı beni bu bahsi kısa kesmeğe mecbur ediyor.

Bu gibi misaller divanda yüzleri bulurken siz bana «varı yok, yoku var gösteriyorsunuz» demek cesaretini nereden buluyorsunuz? Teessüf...

— 7 —

Bu maddede ilmi bir tenkit bulunmadığından ve hep şahsî şeylerden bahsedilmiş olduğundan cevab vermiyeceğim.

— 8 —

Bu maddede (mülk) kelimesinin (milk) imlâsında yazılmış olmasından şikâyet ediyorsunuz. Evet hocam böyle çıkmış, gözümün önünde metinde mülk yazılıp dururken ve arada ki farkı bilirken bunu yanlış yazmama imkân yoktur. İş daktilo yanlışıdır. **(Sonu var)**

Yeni Sabah

ABONE BEDELI

	Türkiye	Ecnebi
SENELİK	1400 Krş.	2700 Krş.
6 AYLIK	750 »	1450 »
3 AYLIK	400 »	800 »
1 AYLIK	150 »	800 »

15 İlkteşrin 1940 SALI
13 Ramazan 1359
31 Rumî Eylül 1356
Gün 289 Ay 10: 1940 — Hızır 163

Güneş	Öğle	İkindi	
12.39	6.30	2.35	Ezanî
6.11	12.00	15.05	Vasatî
Akşam	Yatsı	İmsak	
12.00	1.31	11.01	Ezanî
17.30	19.01	4.33	Vasatî

Şehir ve Memleket Haberleri

Sütçüler aralarında bir trüst kurmuşlar

Belediye sütçülerin fiyatlara zam teklifini kabul etmedi

Süt fiyatlarında son günlerde görülen yükseklik sebebi Belediye İktısad Müdürlüğü tarafından tetkik olunmaktadır. Belediye İktısad Müdürlüğü bu husustaki tetkikatını ikmal etmiş gibidir. Diğer tarafdan dün, sütçüler cemiyeti namına 3 kişiden müteşekkil bir heyet belediyeye müracaat ederek süt fiyatlarının arttırılmasını istemişlerdir.

Belediye, esassız sebeblere istinad ettirilen bu talebi tetkike dahi lüzum görmeden reddetmiştir. Belediyenin şimdiye kadar yaptığı tetkikat neticesinde süt tüccarlarının aralarında tröst yaparak süt fiyatlarını sebebsiz yükselttiği anlaşılmaktadır. Fiyat tezayüdü şehrin mıntakalarında, muhtelif derecelerdedir. Meselâ Beyoğlu mıntakasında süt fiyatları 7.5, Fatih, Edirnekapı, Aksaray ve sair nisbeten kenar semtlerde 5 kuruş bir tezayüd arzetmektedir.

Belediye bu hususda yaptığı tetkikat neticesinde mufassal bir rapor hazırlamıştır. Bu rapor fiyat mürakabe komisyonuna gönderilerek tetkike arzolunacaktır.

Fiyat mürakabe komisyonunun vereceği karar üzerine sütçüler sıkı bir kontrole tâbi tutulacaktır. Yeni teşekkül eden tröstün kanunî vaziyeti de tetkik olunmaktadır.

HARB VAZİYETİ

Garib rivayetler

(Baş tarafı 1 incide)

itimad ve cesaretle söyliyebiliriz ki biz varız.

Altı asırdır vasatî her on iki senede bir bazan bir söz için bazan da vicdan ve hürriyetimizin nezahet ve selâmeti namına dünyanın en büyük devletlerile harb ettik. Bizimle mü- [illegible] eden imparatorlukların hepsi tarihe karıştı. Çok şükür bugün yine şeref ve vekar ile ayaktayız. Şu anda ihtilâf halinde bulunan devletlerin tarihinde hakkımızda cildlerle yazılar, nevmidane şikâyetler, zarurî sitayişler vardır. Bu sebeble unutulduğumuzu hiç tahmin etmeyiz. İşin manevî cihetini bir kenara bırakalım. Askerlik cihetile böyle bir imkânı düşünmek dahi kabiliyetsizlik olur. Bunun müşkülâtını, mahzurlarını birer birer izah ederek hasma göz dağı vermeğe uğraşacak kadar kuvvetsiz ve zayıf değiliz. Yalnız Avrupa ile Asya arasında bir denizin mevcudiyetini ve bu denizin bazı yerlerde Manşdan pek geniş olduğunu ve her noktada kahraman Türk donanmasının seyrüseferine müsaid bulunduğunu hatırlamak kâfidir.

Bundan başka Narvikden Hadramut'a, Brestden Bağdada kadar kürenin dörtte birini ele geçirmeğe çalışmak İngilterenin mücadele azmine nihayet verecek bir tedbir olmadığı gibi kuvvetlerin lüzumsuz yere inkısam ederek kendi kendine zayıflamasından başka bir fayda temin edemez. Bahri Lutda harb eden Almanordusunun bir tehlike vukuunda tekrar Almanyanın imdadına yetişmekteki imkânsızlık da ayrıca tetkike değer bir meseledir.

Napolyon imparatorluğunun inhizamına sebeb Fransanın takati haricindeki istilâ teşebbüsleridir. 1912 de muzafferen Moskovaya giren Fransızlar bu zaferle imparatorluğun mahvına yürüdüklerini anlamakta gecikmediler.

Böyle bir ihtimal varid olmadığına göre Rumanyanın işgalini yine geçen harpteki zarurete atfetmek lâzımgelir.

Mücadelenin uzıyacağı anlaşıldı. Rumanya bir petrol memleketidir. Hava harbi ne pilot, ne tayyare meselesidir, yalnız petrol demektir. Bu devlet son zamanlarda büyük karışıklıklara müsaid duruma girmişti. İstihsalât azalmış halkda itimadsızlık ve bedbini başlamıştı. Vaziyetin daha vahim bir safhaya girmesine mâni olmak lüzumu Almanyayı tedbir almağa sevketmiş olabilir.

İkinci bir ihtimal de Brennerde verilen kararların Balkanlarda tesirini gösterecek, ihtilâflar çıkaracak safhaları bulunması keyfiyetidir. Bu takdirde Rumanyanın daha evvel emniyete alınması icab edebilir.

Fakat Rumanya işgali söylendiği gibi Asyadan ültra kübik bir hareketle Süveyş ve Mısır üzerine yayılacak seferin başlangıcı kabul olunamaz. Böyle bir hareket ne kabildir, ne faydalıdır.

Bu mütalealarıın fena maksadlarla ortaya atılmadığını ve bir ukalâlıktan başka bir şey olmadığını ümid etmek isteriz.

HİKMET ILGAZ

Gümrüklerden çekilen eşyalar

İdhalât muamelerinin arttığı doğru değil

Akşam gazetelerinden biri dünkü nüshasında mallarını evvelce gümrükten çekmiyen tüccarların Ticaret Vekâletinin verdiği karardan sonra mallarını çekmek için telâşa düştüklerini bu sebeble gümrükteki ithalât muamelâtının fevkalâde arttığını yazmaktadır.

Dün kendisile görüştüğümüz İstanbul Gümrükler Başmüdürü Methi bize şunları söylemiştir:

«— Son günlerde gümrükteki ithalât muameleleri artmadığı gibi verilen ithalât beyannamelerinde de hiç bir fazlalık yoktur. Muamelât normaldir. Esasen gümrükte kalmış mallar ya kontenjan ve takas bittiğinden veyahud da sahiblerinin keyfi hareketinden gümrüklerde kalmıştır. Formalite müşkülâtı yüzünden kalmış olanların ithali için bu müşkülâtın Mıntaka Ticaret Müdürlüğüne müracaat edilerek halli icab etmektedir. Keyfi hareketle kalmış olanlar için de söylediğim gibi bir müracaat yoktur. Gümrük muamelâtı eski nisbetinde devam etmektedi.»

Ayni mesele için Mıntaka Ticaret Müdürü Avni Sakman da demiştir ki:

«— Bazı formalite müşkülâtı yüzünden gümrükte malları kalmış bazı ithalâtçılar bize müracaat etmişlerdir. Fakat bunların adedi üç dört kadardır.»

MÜTEFERRİK

Ordumuza kış hediyeleri

Halk partisi, halk tarafından ordumuza kış için yapılacak çamaşır ve sair hediyeleri toplamak ve tevzi etmek teşkilâtı etrafında faaliyete geçmiş bulunmaktadır. İstanbul bölgesi parti müfettişi Reşad Mimar oğlu bu işle bizzat meşgul olmaktadır. Yardım işinin çok esaslı bir organizasyona bağlanabilmesi için vali ve belediye reisi doktor Lûtfi Kırdar ve ciheti askeriye ile temaslar yapılmaktadır. Bu hususda kat'î faaliyete bir hafta içinde geçilebilecektir.

Nüfus sayımı hazırlıkları

Harita şubesi müdürü Galib ve belediye muamelât müdürü Zühtü İstanbul mülhakatindeki nüfus sayımı faaliyetini kontrol etmek üzere teftişlere başlamıştır.

Perakende peynircilerin kâr nisbeti arttırılacak

Komisyon ayni zamanda züccaciye fiyatlarını da tesbit ediyor

Perakendeci peynircilerin fiyat mürakabe komisyonuna fiyatların arttırılması için yaptıkları teklif tetkik edilmiş ve makul görülmüştür.

Perakendecilere ayrılmış olan 7.20 kuruş kâr nisbetinin bir parça daha arttırılması için tetkikler yapılmaktadır. Bu itibarla komisyonun topdan satışlara evvelce kararlaştırdığı 4.20 kuruşluk fiyatın 40 kuruşa indirilmesi bu suretle perakendecilerin kâr nisbetlerinin yüzde 10 a çıkarılması düşünülmektedir. Peynir fiyatlarına hiç bir suretle zam yapılmıyacaktır.

CAM FİYATLARI

Fiyat mürakabe komisyonu dün toplanarak cam ve züccaciye fiyatlarının tesbitile meşgul olmuştur. Paşabahçe züccaciye fabrikasında sorulan malûmata aid rapor gelmiştir. Bu rapora göre tüccarlara istediklerinden daha az kâr nisbeti ayrılmıştır. Komisyon bu hususda tüccarlarla da görüştükten sonra fiyatlar tesbit edilecektir.

Cumhuriyet Bayramı hazırlıkları

29 Teşrinievvel Cümhuriyet Bayramının kutlanma programı vali muavini Ahmedin riyaset ettiği alâkadar bir komisyon tarafından hazırlanmaktadır. Şimdiye kadar hazırlanan esaslara göre Cümhuriyet Bayramında yapılması mutad olan resmi geçid bu sene ilk defa olarak Taksim de belediye tarafından inşa olunan mermer tribünlerin önünde yapılacaktır.

Parti Genel Sekreterliğinden de bu hususda mufassal talimat gelmiştir.

MAARİFDE

Merkeze nakledilmek isteyen öğretmenler

Maarif Vekâletinden, şehrimiz maarif müdürlüğüne gelen bir tamime nazaran, İstanbul Maarif müdürlüğü mülhakatta olup ta merkeze nakli memuriyet etmek istiyen öğretmenlerin bir listesini hazırlayacaktır. Bu liste vekâlette bir sıraya konacak ve sırası gelen her öğretmen merkeze nakloluna caktır.

Altın fiyatları süratle yükseliyor

Altın fiyatları sür'atli bir şekilde yükselmektedir. Fiyatlar dün de 60 kuruş birden fırlamış ve bir altın 22 lira 85 kuruş üzerinden muamele görmüştür.

EVLENME

Esbak Gümrük nazırı Hacı Hasanın kızı Hâcer Kâmiyabla Ankara Halkevleri Sekreteri Ali Rıza İnanlının oğlu Mersin Ticaret Borsası komiseri Tevfik İnanlının evlenme merasimi dün Kadıköy belediye dairesinde ve iki tarafın akraba ve dostları huzurile icra edilmiştir. Tarafeyne saadetler dileriz.

Müddeiumumînin görüşü

Büyütülen, deve yapılan bir hâdisenin içyüzü kıskançlıkmış?

Dün altıncı asliye ceza mahkemesinde garib bir cürmümeşhud davasının uzun süren safahatı neticelendirildi ve iddia makamı tarafından mütalea serdolundu ve muhakeme karara kaldı.

Suçlu yerini işgal eden Kemal adındaki genç; iddiaya göre, Rauf Yılmaz adındaki davacının evine geceleyin taarruz ve tecavüzde bulunarak içeriye girmiş ve bir sürü tahkirde bulunarak:

—Burası zaten kârhanedir.

diye tabanca çekip evdekileri tehdid etmiştir.

Yapılan zabıt ile mahkemeye düşen bu vak'anın duruş - malarında dinlenilen şahidler ve toplanan delâil nihayet hakikati meydana çıkarmıştır. Dünkü duruşmada müddeiumumî de bu hakikati tebellür ettirerek mütaleasını şöyle serdediyordu :

"— Suçlu Kemalin taarruzda ve içeriye girmek cesare - tinde bulunduğu ev; daima ve her gece nezdine gidip geldiği Nuriye adındaki kadının da üst katında oturmakta olduğu kontrattaki kayıdlarla anlaşılan bir evdir. Nuriye ise Kemalin her gece kendi evine geldiğini itiraf etmekle beraber bunu davacı Raufla karısı Nazmiyenin de bildiğini söylemektedir. Suçlunun kapıyı kırmadan ve zorlamadan içeriye girmiş bulunması da gösterir ki Kemalin üzerinde bu evin kapısına aid bir anahtar vardır ve bu anahtar Nuriye tarafından kendisine verilmiştir. Binaenaleyh mevzuu bahsolan gece eve girmek suçu mevcud olmayıp ancak içeride bulunan ve Kemal gibi onun da sarhoş olduğu söylenen Rauf Yılmazın o gece bir kıskançlık hissetmesi yüzünden iki sarhoş arasında bir kavga zühurundan ibarettir.

Bunun için hâdise iki sarhoşun şuurlarına hâkim olamıyarak yaptıkları bir müvazenesizlikten ibarettir. Ortada hiç bir suç unsuru olmadığından Kemalin beraetine karar verilmesini taleb ederim. ,,

İddia makamının bu mütalea ve talebine nedense suçlu avukatı da bir müdafaa ilâvesini pek istedi. Bunun için muhakeme başka bir güne kaldı.

İlim Köşesi

Yazan :
Prof. Salih Murad Uzdilek

İlim ve cemiyet

Skolastizmin sonu

Tecrübeyi tamamen reddeden Aristo felsefesine aid bir iki misal vereyim. Aristo buz gibi düz yüzlü cisimlerin su üstünde yüzdüğünü ve taş gibi yuvarlak cisimlerin battığını söylüyordu. Yirmi asır geçtiği halde kimse yuvarlak bir buzu, veya düz bir taşı suya bırakamazdı ve bırakmamıştı. Aristo muhtelif ağırlıktaki cisimlerin muhtelif zamanlarda düşeceğini bildirmişti. Aradan yirmi asır geçip Galilenin Pisa kulesindeki tecrübesine kadar, hattâ o tecrübe esnasında bile, herkes buna inanmıştı. Çünkü Aristo böyle söylüyordu.

Bu devrin hakikî müstakil mütefekkirleri boş vakte malik olan tüccar sınıfından ve san'at erbabından yetişmiştir. Düşünmeğe, etüd yapmağa ve hattâ yazmağa cesaret ve fırsat bulan insanların faaliyetlerile 1300 senelerinde Rönesans devri dediğimiz teceddüd devri başlamıştır.

Bu serbest fikirli ve müstakil ilim adamlarının başında ressam, makine mühendisi, fizikçi ve teşrihci Leonard do Da Vinci gelir. Onun tablolarını çoğumuz görmüşüsüzdür. Teşrihe aid eserleri de tıb tarihinde mühim yer tutar. Onun bir çok makine ve bilhassa tayyare modelleri ilimdeki meharetine birer delildir. Fizik esaslarından bir takımını, manivelâ kanunlarını biliyor idi. Fakat fizikde orijinal denilebilecek bir eser bırakmamıştır. Onun bu vadideki gayreti eski Grek bilgisinin tasnifi ve yeniden formüle edilmesidir. En büyük hizmeti de bütün meselelere son cevabı verebilmek için tecrübeyi hâkim kılmak yolunu kabul ederek Aristo otoritesine isyan etmesidir. Bu zaferinden dolayı Leonard da Vinci ne kadar takdir edilse yeridir.

SABAHTAN SABAHA

Türkün hududunu bekliyenler için

(Baş tarafı 1 incide)

kadınları ve bazı kadın teşekkülleri askerlerimize kışlık hediyeler toplamak, hazırlamak teşebbüsüne giriştiler.

Bu teşebbüse şimdi C.H.H. de müzaheret etmektedir. Parti idare heyeti hediye toplamak üzere faaliyete geçmek kararını vermiştir. Bu karar halkevleri tarafından tatbik olunacak, evler makbuz mukabilinde her ailenin vereceği hediyeleri kabul ederek askerî makamlara gönderecektir. Bu hediyelerin yün eldiven, çorap ve gömlekten ibaret olması tensib edilmiştir. Bundan ayrı, subaylar için, münasib görülen her eşyayı ihtiva edecek kapalı bir torbada kabul edilecek, bu torba mühürlenerek orduya gönderilecektir.

* * *

Kadın birliklerinin ve partinin bu teşebbüsü bütün memlekette geniş akis bulacak ve hiç şüphe yok ki her evin, her kadını ve bir genç kızı, memleketin bekçilerine kışlık hediye hazırlıyacaktır. Fakat bunun için aceleye de lüzum var. Kış kapımızdadır, yarın birdenbire içeriye girebilir. Vâkıa Türk askerinin sırtı asla çıplak kalmıyacaktır. Fakat küçük ve büyük yardımlardan hediyelerden hangi ordu müstağni kalabiliyor? Bugün bizim hazırlamak istediğimiz hediye servisini Avrupanın bütün büyük, küçük memleketleri bir senedenberi tesis etmiş bulunuyorlardı. Muhteşem İngiltere kraliçesinin himayesi altında hediye toplıyarak askerlerine gönderebiliyor. Kraliçe bizzat yün örmekte, İngiliz askerlerine hediye etmektedir. İngiliz kraliçesi, şimdi bombalanmakta olan sarayının büyük salonlarını İngiliz kadınlarına açmış, burada toplanan kadınların arasına karışarak çorap, eldiven ve gömlek örmektedir.

Fakat Avrupa milletleri arasında bu hususda daha güzel bir usul var. Vakti, hali yerinde olan kadın ve erkekler cephede, hududda askerlerden birini, şüphesiz askerî makamlar tarafından tayin edilen bir neferin babalığı, yahud analığı oluyorlar. Tanımadıkları o neferle muhabereye başlıyarak onun mübrem ihtiyaçlarını temin ediyorlar.

Bir vatan bekçisinin mübrem ihtiyacı ne olabilir? Çorab, mendil, eldiven, gömlek, tütün, çay, kahve... Bütün bunların fakir olmayan, iki üç odalı bir evde oturmaya muktedir herkes tarafından ne kadar kolaylıkla ve hiç bir bütçe sarsıntısı yapmadan temin edilebileceği meydandadır. Bu küçük hizmetlerin ne büyük bir haz vereceğini de tahmin edebiliriz. İstiklâl ve hürriyetimizin müdafaası için hayatlarını feda ya hazır bekliyenlere çok naçiz bile olsa bir hizmet edebilmek hazzı....

Behçet SAFA

Rumanyada üç petrol kuyusunda yangın çıktı

(Baş tarafı 1 incide)

lecek teknik müşkülât Almanların merkezi Avrupadaki üslerinden u - zaklaşmasiyle muazzam meseleler ortaya çıkaracaktır.

Timesin bir makalesi

Londra, 14 (a.a.) — Reuter:

Times gazetesi, bugünkü başmakalesinde Almanların Avrupanın cenubu şarkisinde yaptığı ilerleyişten bahsederek diyor ki:

Mihverin takib ettiği plâna ait umumi hatlar şimdi meydana vu - rulmuştur. Bu da şimalden bir hücumla olmasa bile her hangi bir tazyikle Mısıra ve Süveyş kanalına kat'i bir darbe indirmektir.

Gazete şöyle devam ediyor:

Fakat bu plânın tahakkukunda iki engel vardir:

Birincisi Türkiyenin kuvveti ve zihniyetidir. Türkiye yakın şarkta en kuvvetli askeri devlettir. İstiklâlini büyük bir vekarla teyit eden Türkiye istiklâline yapılacak her türlü tecavüze mukavemet edecek kudrettedir.

Türkiye, Alman ihtiraslarının neler olduğunu çoktan bilir ve kendisini satacağına veya korkuya kaptıracağına dair hiç bir alâmet gösterme - mektedir.

Türkiye bizzat kendi azim ve iradesile kurtulacaktır.

Yugoslavya, kendini müdafaa etmek kararı, dağlık bir arazide ve çetinliği ile tanılan ordusu sayesinde şimdiye kadar hırpalanmamıştır.

Yunanistan ise gösterdiği kuvvetli mukavemet sayesinde masun kalmıştır.

Mihverin Mısır ve Süveyş'e aid plânına ikinci engel Akdenizin şarkında gittikçe artan İngiliz kuvvetleridir. Fransız - Alman mütarekesi yapıldığındanberi insan ve malzeme itibarile İngilterenin Akdenizde hava, kara ve deniz kuvvetleri gittikçe artmıştır.

Tutuşan petrol kuyuları

Bükreş, 14 (a.a.) — D.N.B.: Baicoi civarında hususi bir şahsa ait bir sondaj, pazartesi sabahı ateş almıştır. Bu sondajda çalışan amelenin ifade - sine göre kazaya sondaj âletlerinden birinin çıkardığı kıvılcımlar sebeb olmuştur. Bu hususda tahkikata devam olunmaktadır.

Ateş civarda diğer bir sondajın deposuna sirayet eylemiş ve depo da infilâk etmiştir. Ateş bundan başka, Hlock petrol şirketine aid üçüncü bir sondaja da sirayet etmiştir. Müessesenin itfaiyesinin yangını bastırmaktan âciz olduğu görü - lünce Plöstide bulunan Alman itfaiyesine müracaat edilmiş, Alman itfaiyesi öğleye kadar yangını tâmamiyle söndürmeğe muvaffak olmuştur.

Rumanyadan ayrılan İngilizler

Bükreş, 14 (a.a.) — Stefani ajansından:

Dily Mail, Nevs Chronicle, Times ve Daily Express gazetelerinin muhabirleri ile İngiltere sefareti ateşemiliteri ile hava ateşesi Köstenceye gitmek üzere Bükreşten ayrılmışlardır. Oradan Rumen petrol sanayiinde istihdam edilmekte olan İngiliz tebaasından 30 kişi ile beraber vapura binerek İstanbula gideceklerdir. Yalnız yarı resmi İngiliz ajansı olan Reuterin muhabiri henüz Bükreştedir.

Bir Alman gazetesinin mütaleası

Berlin, 14 (a.a.) — D. N. B. ajansı bildiriyor:

Rumanyaya Alman muallim kıtaatının muvasalâtı hakkında «Deutsche diplomatische Korrespondenz» gazetesi şu tefsiratta bulunmaktadır:

Alman politikasını idare edenler faşist İtalya ile mutabık olarak Rumanya ile bu memleketin yeni siyasi bünyesini garanti eden mukaveleyi imza ettikleri zaman hususi ehemmiyeti haiz bir vazife deruhde etmiş olduklarını göz önünde tutmuşlardır.

Rumen milletine emniyet hissi verilmeli ve bu suretle bu millet devletin başına gelen bütün hâdiseler ve büyük inkişaflardan sonra kendisini barış ve huzur içinde münhasıran yeni iktisadi ve sosyal teşkilâtlanmasına verebilmelidir. Bu işde muvaffakiyet Almanya ve Rumanya için müşterek bir menfaat arzeder. Almanya bunun teminine Rumanyanın müdafaası mevzuu bahis olduğu nisbette hâdim olmaktan hâli kalmamak istiyor. Garanti hükmü dairesinde Rumanyanın emrine verilen Alman askerleri ayni zamanda Rumen ordusunu bu harbde elde ettikleri tecrübelerden istifade ettirecek ve kendini müdafaaya muktedir bir Rumen ordusu vücude getirmek için general Antonesco'ya yardım edeceklerdir.

Gazete yazısına şu suretle devam etmektedir:

İngilizlerin bu inkişaftan pek memnun olmamaları anlaşılır bir şeydir. Londra, Titulesco rejiminin iyi günlerini hatırlıyarak, Tilea gibi kimselerin yardımı ile Rumanyanın bir gün Almanyanın düşmanları safında yer alacağı hakkında en güzel ümidler beslemekte idi. O zaman Rumen milletinin her şeye müsaade edeceği ve milli ekonominin zararına olarak onun topraklarında hayati ehemmiyeti haiz ham maddelere karşı sabotaj hareketleri yapılabileceği zannedilmişti.

Reuterin tahlili

Londra, 14 (a.a.) — Reuterin diplomatik muhabiri yazıyor:

Bu hafta sonunda Londrada vaziyetin hiç bir maddi inkişafı kaydedilmemiştir. Bilhassa Rumen hükûmetinin artık irade serbestisine malik bulunmadığı gittikçe daha ziyade belli olduğu için, İngiliz - Rumen münasebetlerinin istikbali hakkında şimdiden bir şey söylemek güçtür. Fakat, vaziyetin inkişafına intizaren, İngiliz tebaaları, mümkün olduğu kadar süratle Rumanyayı terketmek tedirler.

Bütün diğer Balkan hükûmet merkezlerinden gelen haberler, hissiyatın gergin olduğunu, fakat mihverin müstakbel hareketinin istikameti hakkında henüz elde bürhanlar bulunmadığını bildirmektedir.

İTİZAR

Yazımızın çokluğundan Boşa giden gayretler tefrikamızı koyamadık özür dileriz

Kaynanasını öldüren damad

(Baş tarafı 1 incide)

da ilk duruşmaya alındı. Ve Fahri de müdahil sıfatı ile mahkemeye kabul edildi.

Bu cinayet davasının ilk duruşmasında suçlunun itirafı; cinayeti bütün tafsilâtile meydana çıkarmış oldu.

Ali Erimoğlu ilk sorguları yapıldıktan sonra vak'ayı şöyle anlatıyordu:

— Ben Fahriyi ne tanırım, ne de ismini işittim. İki buçuk yıl oldu evleneli; karımın böyle bir akrabası olduğunu bilmiyordum. Hâdiseden bir ay evvel bize geldi. Kaynanam onun yengesi imiş ve karımın dayısı oğlu olurmuş. Annesi Gölcüğe kızına iki üç gün misafir gittiği için bizde yatıp kalkacakmış. Ben de ses etmedim. Fakat bir ay olduğu halde Fahri bizden gitmiyor, üstelik günden güne evdeki mevkii kökleşiyordu.

Nihayet ben kendim söylemeye karar verdim. Vak'a sabahı Fahriye:

— Birader artık bu fazla oluyor. Bak anan da Gölcükten gelmiş. Sen de evine git gayri diyecek oldum. Kaynanam üzerime koştu ve bana bir tokat aşk ederek:

— Bu evden gitse gitse sen gidersin. O bir yere gidemez.

Dedi. O zaman başım döndü. Cebimdeki tırnak çakısını çıkardım. Yirmi yıldır onu taşır, tırnaklarımı keserim. Adam öldürecek gibi bir şey değildir ki... Eğer öyle bir kasdim olsaydı evde iki tane hançerim var. Mükemmel Bursa bıçaklarıdır. Onlarla vururdum elbet.

Bundan sonra müdahil Fahri ile karısı Nadire dinlendiler. Nadire ile Fahri münasebetlerini inkâr ve Aliyi suçlu çıkarıyorlardı. Muhakeme diğer bazı şahidleri daha dinledi. Suçlu hakkında hepsi de aleyhinde söylüyorlardı. Fahri ile Nadirenin akraba olduklarını iddia ediyordular. Nihâyet gelmiyen bir kaç şahidin daha celbi için muhakeme başka bir güne bırakıldı.

Rumanyanın istilâsındaki gaye

[Başmakaleden devam]

böyle görünmekten hoşlanan iki diktatör bu türlü nümayişleri şöhretlerini arttıracak icraat için bir mizansen makamında kullanmayı âdet edinmişlerdir. Mihver gazeteleri de bu mülâkatlardan her zaman dünya için büyük hâdiseler doğduğunu müftehirane ilân etmişlerdi. Onun için üçler misakını, Rumanyanın işgalini, diktatörlerin zihninde hazırlanmış bir plânın müteakib adımları gibi mütalea etmek muvafık olur. Diktatörlükler normal bir rejim, karşımızdaki adamlar normal insanlar olsalardı meseleyi başka türlü muhakeme etmek kabildi. Fakat nümayişlerine alışkın bulunduğumuz marazî bir haleti ruhiyeyi yakın mazinin tecrübelerinin ziyası altında tedkik etmek icab eyler.

Brenner mülâkatı, matbuatta tefsirlere yol açtığı zaman önümüzdeki kış mevsiminde daha ziyade Akdenizin faaliyet sahnesi olacağı söylenmiş ve Balkanlarda Yunanistan ile Türkiyenin yola getirilmesi için Mihver devletlerinin uğraşacakları tahmin edilmişti. Filhakika Yunanistanın ve Türkiyenin teşkil ettiği sed ortadan kalkacak olursa Almanyanın Asyayı ve Afrikayı tehdid etmesi çok kolaylaşır. Fakat Yunanistan ile Türkiyenin istiklâllerine ve hürriyetlerine şiddetle bağlılıkları mihver plânlarını akim bırakıyor.

Arnavutluk yoliyle Yunanistan, Rumanya ve Bulgaristan yoliyle Türkiye üzerine ayni zamanda İtalya ve Almanya tarafından bir tazyik icrası imkânını ufukta göstererek hürriyet ve istiklâllerini her şeyin üstünde tutan bu iki müttefik devleti acaba korkutmak ihtimali var mıdır? Her halde elde edilebilecek muvaffakıyet, cereyan etmekte olan muharebe hareketlerinde o kadar müessir olur ki bunu bir kere tecrübe etmek zahmeti ihtiyar edilebilir.

Biz vaziyet hakkında henüz bedbin değiliz. Alman kuvvetlerini hiç de istihfaf etmiyoruz. Almanyadan bir isteğimiz ve davamız olmadığı için bir mesele çıkarmak da istemeyiz. Mânasız bir gurur ve heyecana kapılarak Almanyayı tahrik edecek de değiliz. Yolumuzdan şaşmamıza imkân yoktur. Fakat her halde istiklâl ve hürriyetimize ufak büyük herhangi bir tecavüze karşı bütün kabiliyetimizle mücadelede zerre kadar tereddüd etmiyeceğimizi bu vesile ile de tekrar etmekte fayda görüyoruz. Türkiyenin ve Yunanistanın kuvvetli azmiyle kararı, hesabsız ve yanlış tahmine müstenid hareketlerin önünü almak için büyük bir hizmet görebileceği kanaatindeyiz. Bugün mihver devletlerini durdurabilecek yegâne âmil karşılarında sarsılmaz bir milli imana müstenid muazzam ve çetin bir mukavemet bulacakları emniyetidir. Zaten şimdiki halde sarih surette angaje olmadıkları için vaziyeti bugünkü halde bırakmaları kendileri için bir izzetinefs yarası teşkil etmez.

Hüseyin Cahid YALÇIN

SON HABERLER

Roosevelt'in şiddetli nutku

Japonlar da harbin tevessüünü muhakkak görüyorlar

Waşington, 14 (a.a.) — Reuter:

Pazar akşamı radyoda söylediği nutukta reisicümhur B. Roosevelt mütecaviz milletlere, Amerikanın sebatkâr olmakla zalim olması icab etmiyeceğini ihtar etmiştir.

Reisicümhur mütecavizlere, topyekûn müdafaa için Amerikanın yaptığı askeri idmanlarla başabaş giden manevi kuvvetlenmenin istihfafla karşılanmaması lâzım geldiğini de ihtar etmiştir.

Japonya ve Rooseveltin nutku

Tokyo, 14 (a.a.) — D.N.B. ajansının hususî muhabiri bildiriyor: Yomiyuri Şimbun gazetesi, Rooseveltin Daytonda yaptığı beyanatı mevzuu bahsederek bu beyanatın şiddeti Amerikalıları daha ziyade endişeye düşürecek mahiyette olduğunu ve nutkun reisicümhur seçimiyle alâkası aşikâr bulunduğunu yazmaktadır.

Bununla beraber bu beyanat Rooseveltin seçilme şansını arttırmıyacaktır. Japonya sulhü yeniden kurmağa matuf olan üçlü paktın anlaşılacağını ümid etmişti. Rooseveltin beyanatı bu ümidi mahvetmiştir.

Afrikada harb

(Baş tarafı 1 incide)

bir binaya ağır bir bomba düşmüştür.

Tobruk üzerine yapılan baskınlar esnasında büyük yangınlar çıkmış ve infilâklar hasıl olmuştur. Limanda demirli gemiler bombardıman edilmiştir. 40 dakika sonra kesif düşman sütunları hâlâ görülmekte idi. Bardiyeye aid bir kışlaya tam isabetler kaydedilmiştir.

Asmara bir kere daha bombardıman edilmiş, iki hangarla bir hava meydanına isabet kaydedilmiştir.

Guraya yapılan iki baskın esnasında yangınlar çıkmış ve bu yanganları şiddetli infilâklar takib etmiştir.

Cenub Afrikası hava filoları büyük bir saha üzerinde istikşaflarda bulunmuşlardır.

Bütün bu harekâttan tayyareleri - miz salimen üslerine dönmüşlerdir.

Akdenizde deniz harbi

(Baş tarafı 1 incide)

gecesi, Maltanın şarkında devriye gezmekte olan ve 3 torpitodan mürekkeb bulunan bir İtalyan filotillâsı, düşman filosunu görmüştür. Birinci muhribin kumandanı derhal taarruz etmeğe karar vermiştir. Filâtillâyı sevk ve idare eden torpido ancak 600 ton hacminde idi. Bu torpido, büyük bir İngiliz kruvazörüne 700 metre yaklaşmış ve 3 torpil atmıştır. Torpiller tam hedefe isabet etmiştir.

İtalyan torpidosu birkaç top da atmış ve bu toplar düşman gemisine isabet etmiştir. Hasara uğrayan düşman gemisi sür'atle batmıya başlamıştır.

Küçük torpito filosunun mevcudiyeti meydana çıkınca İngiliz gemileri, büyük çaptaki topları ile endaht etmeğe başlamışlardır. Filotillâya kumanda eden torpidoya isabet vaki olmuş ise de torpito son dakikaya kadar harbe devam etmiştir. Küçük cüzütamın kumandanı gemi ile beraber batmadan evvel bütün mürettebatı çıkarmış ve bunlar diğer bir İtalyan torpidosu tarafından alınmıştır.

Üç İtalyan torpidosunun taarruzuna uğramış olan filonun imdadına diğer bir takım cüzü tamlar gelmiş olmasına rağmen muharebe devam etmiştir.

Muharebeye iştirak etmiş olan bahriyelilerin anlattıklarına göre, batan İngiliz kruvazöründen başka bir takım İngiliz cüzütamları da hasara uğramıştır.

İtalyan torpidosu tarafından batırılmış olan kruvazör Neptune sınıfına mensub ve 7270 ton hacminde idi.

İçinde çıkan şiddetli bir yangın yüzünden âtıl bir halde kalan bir İtalyan muhribinin başka bir muhrib tarafından cer edilmesi mecburiyeti hasıl olmuştu. Fakat 12 teşrinievvel fecir vakti artık yoluna devam etmesi imkânı kalmamış olduğundan bizzat mürettebatı tarafından berheva edilmiştir.

12 teşrinievvel sabahı İngiliz deniz kuvvetleri hareket üslerine doğru çekilmişlerdir.

Avrupada harb

(Baş tarafı 1 incide)

demiryolu birleşme noktaları ile marşandiz istasyonlarına 28, fabrikalara karşı 13, deniz ve kara tayyare meydanlarına karşı 38, petrol depo ve tasfiye fabrikalarına karşı 12, resmî binalara karşı da 7 hava akını yapılmıştır.

Berline yapılan hücum

Stokholm, 14 (a.a.) — Reuter:

Aftonbladet İsveç gazetesi, İngiliz hava kuvvetlerinin pazar gecesi Berlin üzerindeki akınlarının canlı bir hülâsasını yapmaktadır.

Gazetenin yazdığına göre, alârm işareti verilir verilmez, şimendifer ve yeraltı trenleri ilk istasyona ve tramvaylar da oldukları yerde kondüktörler ve yolcular sığınaklara atılmışlardır. Tiyatro ve sinemalar temsillerini kesmişler ve seyirciler mahzenlere inmişlerdir. Tayyare dafi bataryalarının ateşi şiddetli olmuştur. Arasıra bombaların patladığı işitilmiştir.

İngiltereye gelen yeni torpidolar

Londra, 14 (a.a.) — Reuter: Satılan torpidolardan yeni bir kafile son günlerde bir İngiliz limanına gelmiştir. Torpido muhribleriden birinin kaptanı seyahatinin hâdisesiz geçtiğini söylemiştir.

İngiltereye yapılan akınlar

Londra, 14 (a.a.) — Hava ve dahilî emniyet nezaretinin tebliği:

Bugün İngiltere üzerindeki düşman faaliyeti, nisbeten az olmuş ve cenubî İngilterede ve merkezi İngilterede bazı noktalarda birkaç bomba atan münferid tayyarelerin yaptığı bir seri hücumlara inhisar etmiştir.

Nüfus sayımı hazırlıkları

(Baş tarafı 1 incide)

Buna mukabil ziyaret edilen evlerde o aile efradından olup da o gün orada herhangi bir sebeble bulunmıyanlar asla kaydedilmiyeceklerdir. Çünkü sayım, ayni günde her tarafta yapıldığına göre onlar da bulundukları yerlerde tabiatiyle yazılmış bulunacaklardır.

Bu mühim noktayı sayım ve kontrol memuru arkadaşların ve bütün yurttaşların çok önemle nazarı dikkate almalarını rica ederim.

Bazı sahalarda tek tük numarasız binalar kalmış olabilir. İşte, mıntakaların ziyareti esnasında bu şekilde numarasız bina bulunursa bu bina bir mıntakanın içinde olduğu takdirde onun binalar cetveline yazılır. Eğer iki mıntaka arasında ise kontrol memuru bunu mıntakalardan birinin cetveline ilâve ettirir, ve bu suretle o binalardaki nüfusun da sayımı temin edilmiş olur.

Sözlerime nihayet verirken bütün yurddaşların bilmesi lâzımgelen bir noktayı ehemmiyetle tebarüz ettirmek, anlatmak isterim:

Bu da nüfus sayımının hiç bir mükellefiyetle, resmî veya gayri resmî hiç bir kayıtla, hiç bir vesika ile, nüfus cüzdanlariyle mahkeme işleriyle, mektum nüfus meseleleriyle kat'iyen bir alâkası olmadığıdır. Yani bu sayımda toplanan malûmat hiçbir resmî vesika kayıd ve muamele için esas olamaz.

Bu cihet Başvekilimizin bir ay evvel neşreylediği beyanname ile de ifade edilmiştir. Sayımda gaye, sadece nüfusumuzun kaç kişi olduğunu ve ne kadar muhtelif yaşda insan, evli, bekâr, okur yazar veya muhtelif san'at erbabı bulunduğunu anlamaktır.. Şahıs adının sorulması sadece mükerrer yazılma ihtimallerinin önüne geçmek içindir.

Aziz arkadaşlarım:

Maruzatım burada bitiyor. Yapılacak işin herhangi bir noktası üzerinde tereddüdü olanlar şimdi toplandığınız salonlarda hazır bulunan nahiye müdürü, kaymakam veya valiye, veya bu zevatın memur ettiği kimselere tereddüd ettikleri cihetleri not ettirsinler. Bu notlar hemen telgrafla Ankaraya bildirilecektir.

Önümüzdeki çarşamba günü saat 18 de bu tereddüd edilen noktalara bugünkü gibi radyo ile cevablar arzedeceğim. Tâ ki hep birlikte yapacağımız bu büyük vatan işini cümlemiz ayni şekilde ve tamamiyle kavramış ve anlamış olalım.,,

Yugoslavya hiçbir toprak fedakârlığı yapmıyacak

(Baş tarafı 1 incide)

dolayısiyle ve katlandığımız fedakârlıklar dolayısiyle de bugün de bizimdir.

Arnavutlukla Bulgaristanın cenub Yugoslavyası üzerindeki emellerinden bahseden başvekil demiştir ki:

— Yugoslav milleti cenub Yugoslavyası topraklarını, bütün Yugoslav hududlarını icra bında kanı ile müdafaaya azmetmiş bulunmaktadır.

Çıkmaza giren ticaret müzakereleri

Nevyork, 14 (a.a.) — Reuter ajansından:

Belgraddan Nevyork Times gazetesine gelen bir telgrafta Almanya ile Yugoslavya arasındaki ticari müzakerelerin bir çıkmaza girmiş olduğu haber verilmektedir. Yugoslavyanın fazla buğday vesair hububat ile maadinin ihracatını mutlak surette kontrol etmek istiyen Almanların bu talebleri reddedilmiştir.

Marmarada fırtına

Tekirdağ, 14 (a.a.) — İki gündenberi Marmarada çok şiddetli bir fırtına hüküm sürmektedir. İstanbuldan ve Şarköyden dün akşam buraya gelmesi beklenen iki posta vapuru gelmemiştir.

Maarif Vekili resim sergisinde

Ankara, 14 (a.a.) — Bugün saat 2,45 de Maarif Vekili Hasan Âli Yücel Yozgat lisesinin Ankara sergievindeki resim sergisini gezmiş, öğretmen Cemal Bingöle ve talebelerine güzel eserlerinden dolayı takdirlerini bidirmiştir.

Vekil serginin hatıra defterine de şunları yazmıştır:

— Bu sergide çocuklarımızın sanat istidadlarını renk ve ahenk olarak gördüm. Onlardaki bu gizli kudretleri geliştiren ve meydana çıkaran öğretmen arkadaşlarıma teşekkürler ederim.

ÖLÜM

Asir Mutasarrıf ve Kumandanı merhum General Rifat'ın eşi, esbak Maarif Nazırı Fahreddin ve merhum Sabık Kastamonu mebusu Izzeddin'in yengeleri, Toprak Mahsulleri Ofisi Umum Müdür Muavini Şakir Rifat Turalı ve Sazmaş şirketi mühendisi Hamit Rifat Turalının anneleri, Beyoğlu merkez hekimi doktor Kemal Somerin ve Gelibolu eşrafından Bürhaneddin Tanrıaverin kayınvalideleri ve mühendis Necdet Eraslanın büyük kayınvalidesi Bayan Neyire Turalı vefat etmiştir.

Cenazesi (15 Teşrinievvel) bugünkü salı günü Şişli Etfal hastahanesi civarında Mehtab sokak Nur apartmanının 3 numaralı dairesinden kaldırılarak öğle namazını müteakib Teşvikiye camiinde namazı kılındıktan sonra Feriköyünde aile kabristanına defnolunacaktır.

DÖNÜŞ

Edebî Roman

YAZAN: MURAD SERTOĞLU

— 31 —

Bülend gözlerini yavaş yavaş dikmiş olduğu meçhul noktadan Müzeyyene doğru çevirdi. Müzeyyen odayı o garib ve tılsımlı kırmızı ışığa boğan lâmbaya bakıyordu. O, bu hafif ve sihirli ışık altında ne kadar güzeldi? Yüzü daha esmer, fakat saçları daha sarı, gözleri daha koyu görünüyordu. Kendisine tamamiyle sakin ve lâkayd bir tavır vermeğe çalışıyordu. Fakat göğsünün biraz hızlı inip kalkması heyecanlı olduğunu belli ediyordu.

Bülend konuştu:

— Onun kim olduğunu öğrenip ne yapacaksın? Öğrenme daha iyi!

Yavaşça ayağa kalktı. Ve Müzeyyenin oturmakta olduğu geniş kanapenin yanına ilişti. Müzeyyen hiç bir hareket yapmıyordu. Bülend genç kadının elini tutmağa da cesaret etti. Bu küçük ve güzel el hafifçe titriyordu:

— Sana anlattıklarım, ölmüş bir adamın hatıra ve hisleridir. Sevdiği kadın, ondan ebediyen uzaklaşmış, başkasının olmuştur. O, sevgilisini ebediyen kaybetmiş olduğu gün öldü. Dünyada sadece etten ve kemikten canlı bir cesedi kaldı.

Müzeyyen kısık bir sesle:

— Yazık! diye mırıldandı.

Bülend o anda genç kadını kavramak ve ona karşı duymakta olduğu büyük aşkı bağıra bağıra haykırmak için sonsuz bir arzu duydu. Ağlamak istiyordu. İçine hapsettiği hisler demir kafesine sığmıyan yırtıcı bir kuş gibi çırpınıyorlardı. Gözlerinin dolduğunu hissetti. Çenesini muazzam bir gayretle kenetlemişti.

Sonra yavaş yavaş kendisine hâkim oldu. Böyle hareket etmekle çok çirkin bir şey yapmış olacağını düşündü. Kendisini sevmeyen bir kadını zorla kucaklamak, bu, cinayet kadar alçakça bir hareket olacaktı. Üstelik genç kadın kendisine itimad etmiş, onunla tanımadığı bu muhite kadar gelmiş ve gece yarısı oteldeki odasına davet edecek kadar emniyet göstermişti.

Ah, niçin ona bu kadar itimad etmişti?. Ve asıl o niçin bu daveti kabul ederek Müzeyyenle hasta kocasına Viyanaya kadar refakat etmişti? Hep kabâhat kendisinde idi.

Müzeyyenin elini yavaşça bırakarak ayağa kalktı:

— Müsaade ederseniz gideyim. . Budalaca hikâyelerimle canınızı sıktım..

Müzeyyen de bir anda daldığı hülyadan uyandı. Ayağa kalktı:

— Kat'iyen... Ben böyle hikâyeleri dinlemeyi severim.

Gözlerini tâ gözlerinin içine dikmişti. Ve kendisine o kadar yakın bulunuyordu ki şahının püskülleri ellerine değiyor, sıcak nefesini ve teninden yükselen o sarhoş edici kokuyu bütün harikulâdeliği ile hissediyordu.

Bülend sarsıldığını hissetti. Mukavemet kuvvetinin son haddine gelmiş olduğunu anlıyordu.

Odada daha fazla kalması çok vahim neticeler doğurabilirdi:

—Teşekkür ederim! Geceniz hayırlı olsun! diye mırıldandı.

Müzeyyen elini ona uzattı:

— Sizin de.. Yarın ne yapacağız?

Ah, niçin elini elinden çekmiyor ve onu bu odada daha fazla ahkoyacak sualler soruyordu?

— Bilmem.. İsterseniz otomobille bir gezinti yaparız. Yahud müzeleri ziyaret ederiz.

— Ben gezmeyi tercih ederim. Müzeler için vaktimiz var. Hastahaneye de uğrayacağız, değil mi?

— Tabii!.

Müzeyyenin sorduğu son sual Bülendin üzerinde soğuk bir duş tesiri yaptı. Ara yere gene kocası girmişti.

(Sonu var)

No. 176 Yazan: Sami KARAYEL

KEL ALİÇONUN SON GÜREŞLERİ

— Evet, Filibeli iyi çalışıyor. Sonra kendisini iyi koruyor..

— Yenemiyecek Aliço..

— Akşam da yaklaştı.

— Saat kaç var..

İhtiyar Cazgır, geniş kuşağının arasına sıkıştırmış olduğu iri ve çift kapaklı Sergizof saatine el attı. Çıkardı baktı:

— Saat on bire çeyrek var. dedi.

İhtiyar Cazgır ezanî saatin on bire çeyrek olduğunu söylüyordu.. Yani, akşam ezanının okunmasına bir çeyrek vardı.

Demek akşama bir saat kadar bir şey kalmıştı. Nasıl olsa Filibeli dört saate yakın güreştikten sonra, bir saat kadar daha hasmına güreşi dayatabilecekti. Daha canlı duruyordu.

Kavasoğlu, saati haber alınca, Cazgıra hitaben:

— Desene akşama bir saat var..

— Öyle usta ..

— Dört saattir güreşiyorlar, demek..

— Öyle...

— Filibeli daha çok diri.. İyi dayandı bugün..

— İdmanlı ve besli olduğu belli.

— Bundan sonra bir kazaya uğramazsa Aliço, bir şey yapamıyacak hasmına..

— Öyle gözüküyor usta..

Demeğe kalmadı, birdenbire Filibeli Kara Ahmedin çapraza girdiği görüldü. Ve, kısa bir hamleden sonra hasmı altına aldı:.

Aliço, alta düşmüştü. Kalkıp kaçmağa savaştı. Filibeli de hasmını altından kaçırmamak için kazıkladı.

Aliço, kazığı yeyince, olduğu yerden fırladı. Fakat, Flibelinin kazığını sökemedi.

Filibeli, hasmını altından kaçırmamak için kazığı ulamesa basmıştı.

Aliço, Filibelinin kazığını sökemediğinden dolayı içerliyordu. Bu sebeble iki taraf arasında bir inad vücud buldu. İki pehlivan da sanki kazık oyunundan başka oyun yokmuş gibi üstünde durakladılar.

Flibeli kazığı hasmına söktürmemek için olanca kuvvetiyle zorlanıyordu.

Aliço da hasmının kazığı sökmek için en zorlu mukabelede bulunuyordu. Yani Filibelinin sağ kolunun kırılması hiçtendi.

Filibeli, mütemadiyen kazığı tazeliyordu. Aliço da, öne fırlıyor.. Yanına dönüp kazığı sökmeğ çalışıyordu.

İki pehlivanın mücadelesi epeyce sürdü. Ve, çok heyecanlı oldu. Kavasoğlu, kahkaha ile gülüyordu.

Cazgır, heyecanlanmıştı. Ne olacaktı? Cazgır, Kavasoğluna sordu:

— Usta, ne olacak dersin?.

— Aliço, sökecek kazığı..

— Korkuyorum. Flibelinin kolu kırılmasın..

— Eh! İdare etmezse bu da olur..

— Korkuyorum doğrusu.

Cazgırın ağzından lâf daha yeni çıkmıştı.. Birdenbire Filibeli Kara Ahmedin:

— Ah!..

Diyerek dönmeğe başladığı görüldü. Filibeli, sağ kolunu sol koluyla tutmuş sızlanıyordu.

Herkes, Filibelinin kolu kırıldığını zannetti. Halbuki, dirsek oynağından incinmişti.

Aliço, alttan kalktı.. Dövünen, sızlanan Filibelinin yanına giderek kolunu yokladı. Kırılan filân yoktu.

Güreş tabiatiyle kaldı. Fakat meydanı Filibeli Kara Ahmed bıraktığı için Aliço, galib ilân olunmuştu.

İşte, Filibeli Kara Ahmedle, Aliçonun bu son güreşidir.

Filibelinin sağ kolu bundan sonra, yavaş, yavaş kurumuş ve incelmiştir.

Filibelinin sağ kolu ipince kaldı.. Ve, güreş tutamaz oldu. Aliço, Filibelinin hem kaburga kemiklerini kırmıştı, ve hem de kaza olarak sağ kolunu kazıkta incitmişti.

Bu incitme vak'ası Filibeliye pahalıya mal oldu. Zavallı pehlivanın kolu kurumuştu.

(Sonu var)

★ «Yeni Sabah» ın devamlı bir okuyucusu imzasile mektup gönderen karîimize:

Müracaatınızı tetkik ettik. Güreş tefrikamız yalnız perşembe günü kesreti münderecat dolayısile intişar edememiştir. Siz çarşamba günü çıkan tefrikayı da okumamış olacaksınız. Zira çarşamba günü çıkan kısmın sonu ile cuma günü intişar eden kısmın başı biribirini tutuyor ve ikmal ediyor. Mütalealarınızı hiç sadedden hariç saymadık ve tenkitlerinizi memnuniyet ve sevinçle karşıladık. Çünkü bunları yazmakla «Yeni Sabah» a karşı alâka ve bağlılığınızı isbat etmiş oluyorsunuz. Bu itibarla ikaz ve teveccühünüze teşekkürler ederiz.

Askerlik işleri

Fatih Askerlik şubesinden:

ŞUBEYE DAVET

Emekli Emekli yüzbaşı Hüseyin Hüsnü Ertimin acele şubeye müracati.

Azapkapıda Mehit yokuşunda 2 No.

YIKICI SAİD

Dükkânında tuğla, kiremit, potrel, demir çubuk vesaire satılmaktadır.

SPOR

İkinci küme lik maçlarına 27 teşrinievvelde başlanıyor

İntıbak komisyonu tarafından müstakil kalmalarına karar verilen ikinci kümenin Alemdar, Anadoluhisar, Beylerbeyi, Eyüp, Hilâl, İstiklâl, Rumelihisar, Davudpaşa ve Yenişehir Doğu kulüblerinin maçsız kalmamaları için 2 haftadanberi tanzim edilmekte olan Çukurbostan, Karagümrük sahasının hazırlıkları bitmek üzeredir.

Dün akşam bölge merkezinde fikstürü tanzim edilen ikinci küme kulüblerinin lig maçlarına 27 teşrinievvelde başlanacaktır.

YENİ NEŞRİYAT

HUKUK GAZETESİ

Altı seneden beri Cevad Hakkı Özbey tarafından Türkçe ve Fransızca olarak neşredilmekte olan Hukuk gazetesinin üçüncü cildinin 45 - 46 numaralı nüshaları daha güzel ve mütekâmil bir şekilde intişar etmiştir. Okuyucularımıza tavsiye ederiz.

TİYATROLAR

Şehir tiyatrosu temsilleri

Tepebaşı Dram Kısmında
15/10/1940 salı günü akşamı
20.30 da
O T E L L O
Her tarafa otobüs vardır

Radyo Programı

15/10/940 SALI

8.00 Program, ve memleket saat ayarı
8.03 Müzik: Hafif program (pl.)
8.15 Ajans haberleri
8.30 Müzik: Programının devamı (pl.)
8.50/9.00 Ev kadını - Yemek listesi
12.30 Program, ve memleket saat ayaı
12.33 Müzik: Muhtelif şarkılar (pl.)
12.50 Ajans haberleri
13.05 Müzik: Plâklarla muhtelif şarkılar programın devamı.
18.00 Program, ve memleket saat ayarı
18.30 Konuşma (Çiftcinin saati)
18.45 Müzik: Çiftcinin saati
19.30 Memleket saat ayarı, ve ajans haberleri
20.15 Radyo gazetesi
21.45 Müzik: Radyo salon orkestrası (Violonist Necip Aşkın idaresinde.)
22.30 Memleket saat ayarı,ajans haberleri; Ziraat, Esham - Tahvilât, Kambiyo - Nukut borsası (Fiyat).
22.45Müzik: Radyo salon orkestrası programının devamı,
23.00 Müzik: Dans müziği (pl.)
23.25/23.30 Yarınki program ve kapanış

Türk Maarif Cemiyetinin :

BÜYÜK EŞYA PİYANGOSU

Çekiliş 10 / 11 / 1940

BİR BİLET (1) LİRA

15400 LİRA

ikramiyesi vardır.

Bütün piyango bayilerile Cemiyet şubelerinde ve İstanbul Erzurum hanında T. M. C. Resmî ilân işleri Bürosunda satılmaktadır. " 9418 „

ODEON

Yeni çıkan plâklar

Necmi Rıza Ahiskan

No. 270387 SANA NE OLDU GÖNÜL / GÖNLÜMÜ BIR TIFLI DILBAZ

AYŞE KIZ

No. 270388 RUHUNLA BENI SEV GÜZELİM / IZTIRABIN SEVGIDEN Mİ?

ADANALI ABDİ

No. 270389 GELİN ATTAN İNMIYOR / AGAM YATIYOR Halk şarkısı

İstanbul Hava Mıntaka Depo Amirliğinden :

1 — Mühürlü nümunesi evsafında 150 çift er karyolası satın alınacaktır.

2 — Pazarlıkla ihalesi 16/10/1940 çarşamba günü saat 14.30 da Yeşilköy hava mıntaka depo âmirliği satınalma komisyonunda yapılacaktır.

3 — İsteklilerin nümune ve şartnameyi görmek üzere her gün ve pazarlığa gireceklerin 450 liradan ibaret muvakkat teminatlarını Bakırköy malmüdürlügüne yatırıp makbuzlariyle birlikte mezkûr gün ve saatte komisyona müracaatları. (9894)

Devlet Demiryolları İlânları

Muhammen bedelleri ve isimleri aşağıda yazılı iki grup kablo ve telIer 29/11/1940 cuma günü saat 15 den itibaren ayrı ayrı ve kapalı zarf usulü ile Ankarada idare binasında satın alınacaktır.

Bu işe girmek istiyenlerin her grup hizasında yazılı muvakkat teminatları ile kanunun tayin ettiği vesikaları ve tekliflerini ayni gün saat 14 e kadar komisyon reisliğine vermeleri lâzımdır.

Şartnameler parasız olarak Ankarada malzeme dairesinden, Haydarpaşada Tesellüm ve sevk şefliğinden dağıtılacaktır. (9810)

Malzemenin ismi	Muhammen bedeli		Muvakkat teminatı	
	Lira	K.	Lira	K.
1 — Yeraltı ve suplon telefon kabloları	34285	—	2571	38
2 — Bobin telleri	5206		390	45

İnhisarlar U. Müdürlüğünden :

Cinsi	Mikdarı	Muhammen B. Lira	Kr.	% 7.5 teminatı Lira	Kr.	Eksiltme şekli	saati
Elektrik malzemesi (muhtelif)	40 kalem	—	—	—	—	pazarlık	23/X/40-14
Hırdavat levazımı	30 »	—	—	—	—	pazarlık	23/X/40-14.30
Motopomp	1 aded	965	—	72	37	pazarlık	31/X/40-16

1 — Şartname ve müfredat listesi mucibince yukarıda cins ve mikdarları yazılı 3 kalem eşya hizalarında gösterilen usullerle satın alınacaktır.

2 — Motopomp muhammen bedeli muvakkat teminatı hizasında yazılıdır.

3 — Eksiltme hizalarında yazılı gün ve saatlerde Kabataşda Levazım ve mübayaat şubesindeki alım komisyonunda yapılacaktır.

4 — Şartname ve listeler sözü geçen şubeden parasız alınabilir.

5 — İsteklilerin tayin olunan gün ve saatlerde % 7.5 güvenme paralarile birlikte mezkûr komisyona müracaatları. «9793»

Ankara Harb Okulu K. dan

1 — Askerî liselere askerî öğretmen yetiştirilmek üzere Harb okulu kadrosuna 6 talebe alınacaktır.

2 — Bu talebeler Harb okulu talebesi olarak Ankarada Dil - Tarih - Coğrafya fakültesinde yabancı dil tahsili görecek ve askerî öğretmen yetiştirilecektir.

3 — Kabul şartları:

A — Harb okuluna giriş şartlarını haiz olmak.

B — Lise olgunluk imtihanını vermiş olmak.

C — Yabancı dil bilgisi iyi derecede olmak,

4 — İsteklilerden seçilmek suretile alınacak talebeler İngilizce, Fransızca, Almanca şubelerine taksim ve fakültenin 940 - 941 tedrisatına iştirak ettirileceklerdir.

5 — İsteklilerin evrak ve vesaikle Harb okulu komutanlığına ve daha fazla malûmat almak istiyenlerin Askeri Liseler müfettişliğine müracaatları. (1250) (9770)

Av Vergileri Müdüriyetinden :

Av vergileri İdaresince açık eksiltmeye konulup temdiden 12/10/1940 tarihinde ihale edileceği evvelce gazete ile ilân edilmiş olan mahrukatı itaya talib çıkmamış ve 12/11/1940 tarihine kadar bir ay müddet zarfında pazarlıkla satın alınmasına karar verilmiş oldugundan talib olanların av vergileri müdiriyetine müracaatları ilân olunur. «9887»

Devlet Kitapları Mütedavil Sermayesi Müdürlüğünden :

Cinsi	Tahmin bedeli	Kat'i teminat
Tadilât ve tamirat	2759.78 Lira	413.97

Perakende kitap satışı işi için İstanbul üniversitesi methalindeki binanın dahili tadilât ve tamiratına aid pazarlık eksiltmesi 16/Birinci teşrin 1940 tarihine tesadüf eden çarşamba günü saat 15 de Ankara caddesi İkdam yurdundaki müdürlük binasında yapılacaktır. Hususi ve fenni şartnamesi ile keşif evrakı müdürlükte görülebilir. İsteklilerin kat'i teminat akçelerile birlikte ilân edilen saatte müdürlük komisyon odasına müracaatları. «9865»

KENDİN BİRİKTİR

T.İŞ.BANKASI

1940 Küçük Carî Hesaplar İKRAMİYE PLÂNI

1940 İKRAMİYELERİ

1 adet	2000 liralık	=	2000.— lira
3 »	1000 »	=	3000.— »
6 »	500 »	=	3000.— »
12 »	250 »	=	3000.— »
40 »	100 »	=	4000.— »
75 »	50 »	=	3750.— »
210 »	25 »	=	5250.— »

Keşideler: 1 Şubat, 1 Mayıs, 1 Ağustos, 1 İkinciteşrin tarihlerinde yapılacaktır.

İstanbul Emniyet Sandığı Direktörlüğünden

939/46

Emniyat sandığına borçlu ölü Aliye varislerine ilân yolile tebliğ

Bayan Aliye, Beşiktaş Teşvikiye Muradiye mahallesi Bayır sokak eski 22 yeni 40 No. lu iki kısım bir evin tamamını birinci derecede ipotek göstererek 11/12/932 tarihinde 15296 hesab numarasile sandığımızdan aldığı (1600) lira borcu 10/3/939 tarihine kadar ödemediğinden faiz komisyon ve masarifi ile beraber borç (3430) lira (72) kuruşa varmıştır. Bu sebeble 3202 numaralı kanun mucibince hakkında icra takibi başlamak üzere tanzim olunan ihbarname borçlunun mukavelenamede gösterdiği ikametgâhına gönderilmiş ise de borçlu Aliyenin yukarıda yazılı adresde öldüğü anlaşılmış ve tebliğ yapılamamıştır. Mezkûr kanunun 45 inci maddesi vefat halinde tebligatın ilân suretile yapılmasını âmirdir. Borçlu Aliye mirasçıları işbu ilân tarihinden itibaren bir buçuk ay içinde sandığımıza müracaatla murislerinin borcunu ödemeleri veya kanunen kabule şayan bir itirazları varsa bildirmeleri lâzımdır. Mirascılar ipoteği kurtarmazlar ve yahud başliyan takibi usul dairesinde durdurulmazlarsa ipotekli gayrimenkul mezkûr kanuna göre sandıkça satılacaktır. Bu cihetler alâkadarlarca bilinip ona göre hareket edilmek ve her birine ayrı ayrı ihbarname tebliği makamına kaim olmak üzere keyfiyet ilân olunur. (9839)

İstanbul Defterdarlığından :

Beşiktaş kırtasiye deposunda yaptırılacak 9966 lira 9 kuruş keşifli tamir işi açık eksiltmeye konulmuştur. Eksiltme; 21/10/1940 pazartesi günü saat 14 de Defterdarlık Milli Emlâk Müdürlüğünde toplanacak komisyonda yapılacaktır. Münakasa evrakı Milli Emlâk Müdürlüğü 4 üncü kaleminde görülebilir. İsteklilerin bu işe benzer en az 5000 liralık iş yaptığına dair eksiltme gününden 8 gün evvel alınmış ehliyet ve 940 yılına ait Ticaret odası vesikası ve 748 liralık muvakkat teminat makbuzile mezkûr komisyona müracaatları. (9495)

İstanbul Sıhhî Müesseseler Arttırma ve Eksiltme Komisyonu Riyasetinden :

Leyli Tıb talebe yurdu için lâzım olan 1000 çift terlik açık eksiltmeye konulmuştur.

Eksiltme 26.10.940 cumartesi günü saat 11 de Cağaloğlunda Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Müdürlüğü binasında kurulu komisyonda yapılacaktır.

Muhammen fiat beher terlik için 175 kuruştur.

Muvakkat teminat 132 liradır.

İstekliler şartname ve nümunesini her gün komisyonda görebilirler,

İstekliler 1940 yılı Ticaret Odası vesikasiyle 2490 sayılı kanunda yazılı vesikalar ve bu işe yeter muvakkat teminat makbuz veya banka mektubu ile birlikte belli gün ve saatte komisyona gelmeleri. (9740)

Sahibi: A. Cemaleddin Saraçoğlu — Neşriyat Müdürü: Macid Çetin

Basıldığı yer: (H. Bekir Cürsoylar ve Cemaleddin Saraçoğlu matbaası)

Bir çalgıcının seyahati

68

— Vivi apsent.

Diye içeriye bir sarhoş daha girdi. Gardiyan sarhoştın kolundan yakalıyarak içeriye ittiği sırada:

— Bu heriflerle uğraşmak ne berbad imiş! Hayvan gibi içki içecek ne vardı? Bilmem ki; bu akşam gelenlerin hepsi de sarhoş.. Ah hep kabahat şu iki çingenede! Ne uğursuz herifler imiş. Diye söyleniyordu.

Ben ise gardiyana rica etsem de bizim lâmbamızı yaksa diyordum. Halbuki gardiyan kabahati hep bizde bulduğu için benim sözümle kandili yakmıyacağı gibi elindeki iri sopayı yahud anahtar destesini kafama indireceği şüphesizdi. Gardiyan elindeki feneri başının hizasına kaldırarak odayı muayene etti. Ve sarhoşların horul horul uyuduklarını görerek sızmışlar, dedi savuştu gitti. Son gelen sarhoş ayak üzerinde duruyor, karanlıkta nereye oturacağını, ne tarafa gideceğini kestiremiyordu. Benim gözüm karanlığa alışmış olduğundan herifin harekâtını, ayakta iki tarafa sallandığını görüyor, farkediyordum. Sarhoş:

— Apsent apsent, vivi dedi. Ellerini iki tarafa açarak yürümeğe başladı. Bu gidişle beni çiğniyecek yahud ayağı bir yere takılarak üzerime yıkılacak. Almanca:

— Hey arkadaş! Biraz ön tarafa git beni çiğniyeceksin, dedim. Herif:

— Alman Alman no Alman diyor. ani kesik ve manasız kelimeler ile ben almanca bilmem diyordu. Baktım olacak değil, herif beni hakikaten çiğniyecek, hemen ayağa kalktım, boş bir yere oturtmak üzere herifin kolunu tuttum kapının dibine getiriyordum. Tam İtalyanın yattığı mahalle gelmiş idik. Sarhoş sendeledi yani müvazenesini muhafaza edemiyerek İtalyanın üzerine yuvarlandı. Ben kendimi zaptedememiş, sarhoşla beraber yere düşmüştüm. İtalyalı birden bire uyandı kendini karanlıkta bulunca ne olduğunu anlıyamadı. İhtimal ceblerini yokluyorlar zannile:

— Si, si diyerek, üzerine düşen sarhoşu iri ellerile yumruklamağa başladı. Diğeri de mukabeleden geri kalmıyordu. İşin en garibi yumruklardan bir çoğunun da benim suratıma inmesi idi. İtalyana:

— Miyokaro fiyamiferi

Yani:

— Dostum, kibrit kibrit, diyordum. İtalyalı:

— No fiyamiferi animale yani kibrit yok hayvan.

Diye çenemin altına bir yumruk indirmez mi?

Herif beni tanıyamamıştı. İster tanısın ister tanımasın! Bu yumruk artık sabrımı tüketmişti. Ben bir tarafdan son gelen sarhoş ile İtalyalıya yumruk vurmağa başladım.

Bu muharebe esnasında üçümüz de ayağa kalkarak yaka yakaya gelmiş idik ki İngiliz:

— Oh! Yuarenes

Diye yattığı yerden fırladı. Fransızın savurduğu ilk yumruğa hedef olur olmaz o da kavgaya girişti. Beş dakika sonra Fridrih de aramızda idi. Bir tokat yumruk patırtısı ki deme gitsin! Ne kadar imtidad ettiğini iyice bilemiyorum. Bu sırada kapı açıldı. Gardiyanla üç dört polis içeri girdi; gardiyanın elindeki fener odayı tenvir etti. Biribirimizin yüzüne baktık: Ne üst ne baş kalmış idi. Yüzümüz, gözümüz, elbisemiz parça - lanmış idi. Suratımız tırmık içinde kalmıştı. Polisler bizi ayırdıktan sonra Hans:

— Anlaşıldı! Bu çingeneler sarhoşlara rahat vermiyecekler. Bunları başka yere koyalım dedi. Ben kabahatsiz olduğumu temine kalkiş - tım. Lâkin hiç faidesi görülmüyordu. Bereket versin gardiyan:

— Adam sende! Bu herifler ile kim uğraşacak? Zaten sabaha ne kaldı? Ne halt ederlerse etsinler. Bize de:

— Eğer bir daha gürültü ederseniz ben sizi nereye kapıyacağımı bilirim, dedi. Kandili yakması için bir çok rica ettik. En nihayet hele yakalım. Fakat bir daha kandili devirirseniz vay halinize? Sabahleyin kırdığınız kendi ile ziyaret ettiğiniz yağ ve fitilin parası da alınacaktır. Aklınızda olsun dedi.

Hakikat halde biraz sonra pencereye hariçden evvelkinden daha ziyasız bir kandil konuldu. Son gelen sarhoş oturur oturmaz sızdı. Diğerleri yorgun olduklarından birer tarafa çekildiler. Yarım saat sonra beş oda arkadaşı derin bir uykuya dalmıştık.

— 7 —

Sabahleyin bizi pek erken uyandırmışlardı. (Kayzer) caddesinde bizi çeviren Hans:

— Haydi bakalım iki çingene dışarı çıksın, dedi. Bu çingene lâfzına o kadar hiddet ediyordum. Fakat sabırdan başka çare yok.

— Nereye gideceğiz? dedim. Herif kızdı:

— Elinin körüne! Komiserin yadaşlarım da uyanmışlar, nerede bulunduklarını anlamak için gözlerini uğuşturup etrafa bakıyorlar idi. İtalyalıya:

— Komstada, fiyamiferi yani nasıl kibrit dedim, hiç ses çıkarmadı. İngiliz:

— Tuaren es

Cümlesini terkar etmekten vaz geçmiş, Fransız apsent sayıklamasını terketmişti. Bizi müteakıb diğer üç kişi de dışarı çıkarıldı. Biz iki polisle yukarı çıktk. Komiserin odasından içeri girdik. Komiser o akşam bir çok defa uyanmış yahud hiç uyumamış olmalı ki, gözleri kıpkırmızı idi. İçeri girdiğimizi görür görmez ayağa kalktı:

— Üç sarhoş bu mu? dedi. Hans elile üç yabancıyı göstererek:

— Evet.

Cevabını verdi. Komiser heriflerin Almanca bilmediklerini haber alınca, lisan aşina polislerden birini tercümanlık etmek için odasına çağırdı.

Bir takım sual cevablardan sonra komiser:

— Bunlar biraz fazla içmişler, başka kabahatleri var mı? dedi. Bir polis:

— Hayır! Caddenin üzerinde sızdıkları için karagola getirmeğe mecbur olduk dedi. Komiser yabancıların müstelzim ceza bir harekâtını göremediği içini salıverilmelerini emretti. Bu sırada polis Hans:

— Mösyö komiser, galiba çingeneler gece sarhoşları soymağa teşebbüs ettiler. Bir kayıpları olup olmadığı bir defa sorulsa? demez mi. Bu söz artık namusuma dokundu:

— Affedersiniz, hırsız kelimesini sık sık tekrar ediyorsunuz, bilâhare aleyhinizde ikamei dava edeceğimi de unutmayınız diyiverdim. Hans cevaba hazırlanmıştı. Sarhoşları yakalayıp getiren memur:

— Hiç zannetmem. Çünkü sarhoşların üzeri evvelce aranıldı, beş paraları olmadığı meydana çıktı.

Dedi. Komiser yabancılara bir daha çok İçmemeleri için bir iki nasihat verdikten sonra saliverdi. Sıra bize geldi. Komiser isticvaba başladı.

— Şimdi sizin ile görüşelim. Bu parayı çaldınız değil mi?

— Hayır,

(Sonu var)